

Дерев'яно Б.В., Писана К.А. Забезпечення інтересів вкладників банківських установ у сучасних українських реаліях. *Суб'єкти господарського права: матеріали III Всеукраїнської науково-практичної Інтернет-конференції*, 5 грудня 2016 року / [відп. за вип.: д.ю.н., доцент, завідувач кафедри господарського права та процесу Т.О. Мацелик, к.ю.н. доцент, доцент кафедри господарського права та процесу Л.В. Мілімко]. Ірпінь, УДФС України, 2016. С. 178–181.

Секція 3. Господарсько-договірне право.

Дерев'яно Богдан Володимирович,

д.ю.н., професор, професор кафедри адміністративного, господарського права та фінансово-економічної безпеки;

Писана Ксенія Андріївна

магістрант Навчально-наукового інституту права

Сумського державного університету

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ІНТЕРЕСІВ ВКЛАДНИКІВ БАНКІВСЬКИХ УСТАНОВ У СУЧАСНИХ УКРАЇНСЬКИХ РЕАЛІЯХ

На сьогодні розміщення коштів у банківських установах є достатньо ризикованою операцією, оскільки внаслідок складної економічної ситуації в країні поширеним явищем є втрата фінансової стабільності та визнання банківських установ такими, що є неплатоспроможними на ринку.

Також варто зауважити, що визнання неплатоспроможними суб'єктів господарювання є одним із форм «рейдерства». О.А. Туркот зазначає, що необхідно мати у резерві кошти для виплати кредиту. Якщо вказаних коштів у резерві немає, то необхідно проводити перемовини з банком про укладення угоди про реструктуризацію заборгованості або ж відтермінування виплати коштів за заборгованістю [1, с. 56].

Для унеможливлення негативних наслідків від протиправної поведінки банку варто брати кошти у кредит в установах, з якими є певні зв'язки, які зможуть на будь-який строк відтермінувати виплату по заборгованості [2, с. 126]. Взагалі зараз гостро постає питання необхідності законного дієвого захисту інтересів вкладників.

Довіра населення до банківської системи є проблемою не лише банків, але й держави в цілому. В Україні, як і у більшості країн світу, діє Фонд гарантування вкладів фізичних осіб, метою діяльності якого є захист прав і законних інтересів

Деревянко Б.В., Писана К.А. Забезпечення інтересів вкладників банківських установ у сучасних українських реаліях. *Суб'єкти господарського права: матеріали III Всеукраїнської науково-практичної Інтернет-конференції*, 5 грудня 2016 року / [відп. за вип.: д.ю.н., доцент, завідувач кафедри господарського права та процесу Т.О. Мацелик, к.ю.н. доцент, доцент кафедри господарського права та процесу Л.В. Мілімко]. Ірпінь, УДФС України, 2016. С. 178–181.

вкладників банків, зміцнення довіри до банківської системи України, стимулювання залучення коштів у банківську систему України, забезпечення ефективної процедури виведення неплатоспроможних банків з ринку та ліквідації банків.

Одним із способів захисту клієнтів банківських установ є утворення системи страхування. Основними цілями системи страхування депозитів (гарантування вкладів) є: захист малих вкладників від ризиків, які вони не в змозі оцінювати і враховувати у своїх економічних рішеннях [3].

Виходячи із сучасних реалій, вкладники банків все частіше страждають від зловживань у сфері банківських послуг. Відомо, що Президент України П. Порошенко вніс на розгляд Верховної Ради проект змін до низки законів щодо відшкодування громадянам через систему гарантування вкладів фізичних осіб шкоди, завданої зловживанням у сфері банківських та інших фінансових послуг.

Законопроект № 5390 від 14 листопада 2016 року, прийнятий Верховною Радою України, покликаний захистити громадян, яких було ошукано через сумнівні схеми власників деяких банків та вирішити питання щодо відшкодування втрачених коштів.

Відповідно до пояснювальної записки до законопроекту, набула поширення схема, за якою у приміщеннях банку фізичним особам пропонується укласти не договори банківського вкладу з банком, а договори позики з небанківськими фінансовими установами через повіреного, яким виступає банк. При цьому з метою введення в оману споживачів щодо дійсного предмета договору банк відкриває кожному клієнту банківський рахунок, з якого в подальшому кошти перераховуються на рахунки небанківських фінансових установ [4]. Така ситуація стала передумовою для впровадження змін та закріплення нових нормативних положень та зумовила необхідність захисту прав громадян, які були ошукані за посередництвом банку.

Деревянко Б.В., Писана К.А. Забезпечення інтересів вкладників банківських установ у сучасних українських реаліях. *Суб'єкти господарського права: матеріали III Всеукраїнської науково-практичної Інтернет-конференції*, 5 грудня 2016 року / [відп. за вип.: д.ю.н., доцент, завідувач кафедри господарського права та процесу Т.О. Мацелик, к.ю.н. доцент, доцент кафедри господарського права та процесу Л.В. Мілімко]. Ірпінь, УДФС України, 2016. С. 178–181.

Законопроектом передбачається внести зміни до Законів України «Про систему гарантування вкладів фізичних осіб», «Про банки і банківську діяльність» та «Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг».

По-перше, слід зосередити увагу на уточненні поняття «вкладу», яке розширило свій зміст, що позитивно вплине на ліквідацію шахрайських схем банківських установ та надасть гарантію відшкодування особам, які залучили свої кошти до них. До вкладу відповідно включаються кошти, які залучені від фізичної особи як позика або вклад до небанківської фінансової установи через банк, що виступив повіреним за відповідним договором і на день набрання чинності законом, про проект якого йдеться, віднесений до категорії неплатоспроможних.

Заборона для фінансових установ на залучення коштів фізичних осіб (крім учасників такої установи) із зобов'язанням щодо їх повернення, у тому числі шляхом отримання позики, а для банків – заборону здійснювати без відображення в зобов'язаннях та активах банку операції шляхом залучення коштів фізичних осіб з метою їх прямого розміщення в кредити, закріплена законопроектом, дозволить надати клієнтам банку гарантії вкладів та створить передумови для унеможливлення обману клієнтів за посередництвом банків у майбутньому.

Відповідно до огляду порівняльної таблиці до проекту Закону України «Про внесення змін до деяких законів України щодо відшкодування фізичним особам через систему гарантування вкладів фізичних осіб шкоди, завданої зловживаннями у сфері банківських та інших фінансових послуг», у Законі України «Про банки і банківську діяльність» можна виділити значне покращення у відносинах банку з клієнтом, що виявляться у зобов'язанні банку інформувати клієнта про те, що дійсно є банківським вкладом і на що розповсюджуються гарантії, встановлені Законом України «Про систему гарантування вкладів фізичних осіб», що особливо важливо для осіб похилого віку, які становлять питому вагу з числа ошуканих клієнтів банків [5].

Зміни до Закону України «Про фінансові послуги та державне регулювання

Деревянко Б.В., Писана К.А. Забезпечення інтересів вкладників банківських установ у сучасних українських реаліях. *Суб'єкти господарського права: матеріали III Всеукраїнської науково-практичної Інтернет-конференції*, 5 грудня 2016 року / [відп. за вип.: д.ю.н., доцент, завідувач кафедри господарського права та процесу Т.О. Мацелик, к.ю.н. доцент, доцент кафедри господарського права та процесу Л.В. Мілімко]. Ірпінь, УДФС України, 2016. С. 178–181.

ринків фінансових послуг» також всебічно спрямовані на ліквідацію використання шахрайських схем, пов'язаних із позиками.

Фундаментальні зміни до Закону України «Про систему гарантування вкладів фізичних осіб» щодо захисту клієнтів банківських установ закріплюють право вимоги до небанківської фінансової установи, що, на нашу думку, суттєво скоротять судові процеси з даних питань з боку осіб, права яких було порушено протизаконною діяльністю банку.

Отже, можна зробити висновок, що прийняття законопроекту, який передбачає внесення змін у найважливіші Закони України у сфері регулювання банківської діяльності позитивно вплине на розвиток банківської системи та сприятиме покращенню реалізації охоронної функції держави шляхом здійснення ефективного захисту вкладників банків.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Туркот О. А. Способи захисту майна та органів управління акціонерних товариств від посягань / О. А. Туркот // Проблеми правознавства та правоохоронної діяльності. — 2013. — № 4 (55). — С. 54—59.
2. Туркот О. А. Правовий захист акціонерних товариств від посягань на їх майно та органи управління : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.04 / Туркот Ольга Андріївна. — Кривий Ріг, 2015. — 240 с.
3. Огієнко В.І. Становлення та розвиток системи гарантування вкладів в Україні [Електронний ресурс] / В.І. Огієнко, Т.О. Раєвська // Сайт. — Режим доступу : <http://ir.kneu.edu.ua:8080/bitstream/2010/16077/1/36-44.pdf>.
4. Проект Закону про внесення змін до деяких законів України щодо відшкодування фізичним особам через систему гарантування вкладів фізичних осіб шкоди, завданої зловживаннями у сфері банківських та інших фінансових послуг. Верховна Рада України. Офіційний веб-портал. [Електронний ресурс] // Сайт. — Режим доступу : http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=60490.
5. Проект Закону про внесення змін до деяких законів України щодо відшкодування фізичним особам через систему гарантування вкладів фізичних осіб шкоди, завданої зловживаннями у сфері банківських та інших фінансових послуг. Верховна Рада України. Офіційний веб-портал. [Електронний ресурс] // Сайт. — Режим доступу : http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=60490.